

NADZÓR NAD WARUNKAMI PRACY

Państwowy nadzór nad warunkami pracy sprawują między innymi:

- Państwowa Inspekcja Pracy,
- Państwowa Inspekcja Sanitarna,
- Urząd Dozoru Technicznego,
- inne państwowe organy nadzoru, jak: urzędy morskie, urzędy górnicze, prokuratura, a także organy administracji architektoniczno-budowlanej i nadzoru budowlanego (starosta, wojewoda, Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego).

Społeczny nadzór nad warunkami pracy sprawują:

- związki zawodowe,
- Społeczna Inspekcja Pracy.

PAŃSTWOWA INSPEKCJA PRACY

Państwowa Inspekcja Pracy jest organem powołanym do nadzoru i kontroli przestrzegania prawa pracy, w szczególności przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, a także przepisów dotyczących legalności zatrudnienia i innej pracy zarobkowej w zakresie określonym w ustawie [Q 002].

W zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz legalności zatrudnienia z Państwową Inspekcją Pracy współdziałają także inne organy nadzoru i kontroli, i tak:

- **Państwowa Inspekcja Sanitarna** – w sprawach zapobiegania powstawaniu chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy oraz ich zwalczania, a także w sprawach kontroli warunków pracy i ochrony zdrowia pracowników przed zagrożeniami środowiska pracy.
- **Organy nadzoru górniczego** – w sprawach kontroli i nadzoru nad bezpieczeństwem i higieną pracy w zakładach górniczych.
- **Urząd Dozoru Technicznego i specjalistyczne organy dozoru technicznego** – w sprawach przestrzegania przepisów o dozorcze technicznym.
- **Państwowa Agencja Atomistyki** – w sprawach bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej w zakładach pracy stosujących źródła promieniowania jonizującego.
- **Inspekcja Ochrony Środowiska** – w sprawach bezpieczeństwa i higieny pracy związanych z ochroną środowiska.
- **Inspekcja Transportu Drogowego** – w sprawach bezpieczeństwa i higieny pracy w zakresie przewozu drogowego.

- **Organy nadzoru budowlanego** – w sprawach bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w procesie budowlanym.
- **Państwowa Straż Pożarna** – w sprawach ochrony życia i zdrowia ludzkiego przed zagrożeniem pożarowym.
- **Organy administracji morskiej** – w sprawach bezpieczeństwa i higieny pracy w portach morskich, przystaniach i na jednostkach pływających oraz przy wykonywaniu prac podwodnych.
- **Organy administracji żeglugi śródlądowej** – w sprawach bezpieczeństwa i higieny pracy w portach żeglugi śródlądowej, przystaniach i na jednostkach pływających.

a także:

- Wojewoda – w sprawach legalności zatrudnienia, w tym cudzoziemców.
- Straż Graniczna i Służba Celna – w sprawach legalności zatrudnienia cudzoziemców.
- Policja – w sprawach legalności zatrudnienia, w tym cudzoziemców.
- Starosta oraz prezydent miasta na prawach powiatu.
- Zakład Ubezpieczeń Społecznych i organy administracji skarbowej – w sprawach legalności zatrudnienia, w tym cudzoziemców.
- Marszałek województwa – w sprawach przestrzegania przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy dotyczących agencji zatrudnienia.

W ramach współdziałania organy nadzoru i kontroli oraz organy Państwowej Inspekcji Pracy w szczególności:

- zawiadamiają się, stosownie do zakresu właściwości, o stwierdzonym w toku nadzoru i kontroli rażącym naruszeniu przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz innych przepisów dotyczących ochrony życia i zdrowia, a także o podjętych w tym zakresie decyzjach i działaniach,
- w czasie kontroli zapoznają się z wydanymi wcześniej decyzjami innych organów, dotyczącymi spraw należących do zakresu działania organu kontrolującego, i w razie stwierdzenia, że decyzje te nie zostały wykonane, w uzasadnionych wypadkach informują o tym oraz o podjętych decyzjach zainteresowane organy,
- przeprowadzają w razie potrzeby wspólne kontrole, w wyniku których każdy organ zgodnie ze swoimi uprawnieniami wydaje decyzje.

A także na wniosek PIP:

- organy nadzoru i kontroli, z wyłączeniem Inspekcji Ochrony Środowiska, udostępniają organom tej inspekcji posiadane wyniki badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy,
- w wypadkach uzasadnionych stanem zagrożenia życia lub zdrowia pracowników organy nadzoru i kontroli, z wyłączeniem Inspekcji Ochrony Środowiska, wydają opinie o stanie technicznym urządzeń lub obiektów budowlanych z punktu widzenia ich bezpiecznego użytkowania.

udział w postępowaniu w tych sprawach w charakterze oskarżyciela publicznego,

- wykonywanie innych zadań określonych w ustawie i przepisach szczególnych.

Do zadań Państwowej Inspekcji Pracy należy ponadto nadzór i kontrola zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pracy:

- osobom fizycznym wykonującym pracę na innej podstawie niż stosunek pracy oraz osobom wykonującym na własny rachunek działalność gospodarczą w miejscu wyznaczonym przez pracodawcę lub przedsiębiorcę, niebędącego pracodawcą, na rzecz którego taka praca jest świadczona,
- przez podmioty organizujące pracę wykonywaną przez osoby fizyczne na innej podstawie niż stosunek pracy, w ramach prac społecznie użytecznych,
- osobom przebywającym w zakładach karnych i zakładach poprawczych, wykonującym pracę, a także żołnierzom w służbie czynnej, wykonującym powierzone im prace,
- Państwowa Inspekcja Pracy sprawuje także nadzór i kontrolę zapewnienia przez pracodawcę bezpiecznych i higienicznych warunków zajęć odbywanych na jego terenie przez studentów i uczniów niebędących pracownikami,
- Państwowa Inspekcja Pracy może podejmować działania w zakresie prowadzenia badań oraz analizowania czynników szkodliwych i uciążliwych w środowisku pracy.

Uprawnienia Państwowej Inspekcji Pracy

Inspektorzy pracy są uprawnieni do przeprowadzania, bez uprzedzenia i o każdej porze dnia i nocy, kontroli przestrzegania przepisów prawa pracy, w szczególności stanu bezpieczeństwa i higieny pracy oraz kontroli przestrzegania przepisów dotyczących legalności zatrudnienia.

Inspektorzy pracy mają prawo do:

- swobodnego wstępu na teren oraz do obiektów i pomieszczeń podmiotu kontrolowanego,
- przeprowadzania oględzin obiektów, pomieszczeń, stanowisk pracy, maszyn i urządzeń oraz przebiegu procesów technologicznych i pracy,
- żądania od podmiotu kontrolowanego oraz od wszystkich pracowników lub osób, które są lub były zatrudnione, albo które wykonują lub wykonywały pracę na jego rzecz na innej podstawie niż stosunek pracy, w tym osób wykonujących na własny rachunek działalność gospodarczą, pisemnych i ustnych informacji w sprawach objętych kontrolą oraz wzywania i przesłuchiwania osób w związku z przeprowadzaną kontrolą,
- żądania okazania dokumentów dotyczących budowy, przebudowy lub modernizacji oraz uruchomienia zakładu pracy, planów i rysunków technicznych, dokumentacji technicznej i technologicznej, wyników ekspertyz, badań i pomiarów dotyczących produkcji bądź innej działalności podmiotu kontro-

lowanego, jak również dostarczenia mu próbek surowców i materiałów używanych, wytwarzanych lub powstających w toku produkcji, w ilości niezbędnej do przeprowadzenia analiz lub badań, gdy mają związek z przeprowadzaną kontrolą,

- żądania przedłożenia akt osobowych i wszelkich dokumentów związanych z wykonywaniem pracy przez pracowników lub osoby świadczące pracę na innej podstawie niż stosunek pracy,
- zapoznania się z decyzjami wydanymi przez inne organy kontroli i nadzoru nad warunkami pracy oraz ich realizacją,
- utrwalania przebiegu i wyników oględzin za pomocą aparatury i środków technicznych służących do utrwalania obrazu i dźwięku,
- wykonywania niezbędnych dla celów kontroli odpisów lub wyciągów z dokumentów, jak również zestawień i obliczeń sporządzanych na podstawie dokumentów, a w razie potrzeby żądania ich od podmiotu kontrolowanego,
- sprawdzania tożsamości osób wykonujących pracę lub przebywających na terenie podmiotu kontrolowanego, ich przesłuchania i żądania oświadczeń w sprawie legalności zatrudnienia lub prowadzenia innej działalności zarobkowej,
- korzystania z pomocy biegłych i specjalistów oraz akredytowanych laboratoriów.

Kontroli Państwowej Inspekcji Pracy podlegają pracodawcy – a w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz kontroli legalności zatrudnienia także przedsiębiorcy niebędący pracodawcami – na rzecz których jest świadczona praca przez osoby fizyczne, w tym przez osoby wykonujące na własny rachunek działalność gospodarczą, bez względu na podstawę świadczenia tej pracy.

W razie stwierdzenia naruszenia przepisów prawa pracy lub przepisów dotyczących legalności zatrudnienia właściwe organy PIP uprawnione są odpowiednio do:

- nakazania usunięcia stwierdzonych uchybień w ustalonym terminie w przypadku, gdy naruszenie dotyczy przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy,
- nakazania wstrzymania prac lub działalności, gdy naruszenie powoduje bezpośrednio zagrożenie życia lub zdrowia pracowników lub innych osób wykonujących te prace lub prowadzących działalność,
- skierowania do innych prac pracowników lub innych osób dopuszczonych do pracy wbrew obowiązującym przepisom przy pracach wzbronionych, szkodliwych lub niebezpiecznych albo pracowników lub innych osób dopuszczonych do pracy przy pracach niebezpiecznych, jeżeli pracownicy ci lub osoby te nie posiadają kwalifikacji,

WAŻNE: *Nakazy wstrzymania prac lub działalności i skierowania pracowników do innych prac podlegają natychmiastowemu wykonaniu.*

- dopuszczanie do wykonywania pracy lub innych zajęć zarobkowych przez dziecko do ukończenia przez nie 16 roku życia – bez zezwolenia właściwego inspektora pracy.

WAŻNE: *Jeżeli ukarany co najmniej dwukrotnie za wykroczenia przeciwko prawom pracownika określone w Kodeksie pracy popełnia w ciągu 2 lat od ostatniego ukarania takie wykroczenie, właściwy organ Państwowej Inspekcji Pracy może w postępowaniu mandatowym nałożyć grzywnę do 5000 zł.*

PAŃSTWOWA INSPEKCJA SANITARNA

Państwowa Inspekcja Sanitarna [Q 006] jest powołana do realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego, w szczególności poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami:

- higieny środowiska,
 - higieny pracy w zakładach pracy,
 - higieny radiacyjnej,
 - higieny procesów nauczania i wychowania,
 - higieny wypoczynku i rekreacji,
 - zdrowotnymi żywności i żywienia i przedmiotów użytku,
 - higienicznosanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne,
- w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

Państwowa Inspekcja Sanitarna podlega ministrowi właściwemu do spraw zdrowia. Kieruje nią Główny Inspektor Sanitarny, który jest centralnym organem administracji rządowej podległym ministrowi właściwemu do spraw zdrowia. Organem doradczym i opiniodawczym Głównego Inspektora Sanitarnego w sprawach objętych zakresem działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest Rada Sanitarno-Epidemiologiczna, powoływana na okres 3 lat.

Zadania Państwowej Inspekcji Sanitarnej wykonują organy:

- Główny Inspektor Sanitarny,
- państwowy wojewódzki inspektor sanitarny,
- państwowy powiatowy inspektor sanitarny,
- państwowy graniczny inspektor sanitarny dla obszarów przejść granicznych drogowych, kolejowych, lotniczych, rzecznych i morskich, portów lotniczych i morskich oraz jednostek pływających na obszarze wód terytorialnych.

Zakres działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej

Wykonywanie zadań PIS polega na sprawowaniu bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego oraz na prowadzeniu działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i innych chorób powodowanych warunkami środowiska, a także na prowadzeniu działalności oświatowo-zdrowotnej.

Zapobiegawczy nadzór sanitarny to:

- uzgadnianie projektów planów zagospodarowania przestrzennego województwa, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, studium warunków i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz ustalanie warunków zabudowy i zagospodarowania terenu pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych,
- uzgadnianie dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych dotyczących:
 - a) budowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych, statków morskich, żeglugi śródlądowej i powietrznych,
 - b) nowych materiałów i procesów technologicznych przed ich zastosowaniem w produkcji lub budownictwie,
- uczestniczenie w dopuszczeniu do użytku obiektów budowlanych, statków morskich, żeglugi śródlądowej i powietrznych oraz środków komunikacji lądowej,
- inicjowanie przedsięwzięć oraz prac badawczych w dziedzinie zapobiegania negatywnym wpływom czynników i zjawisk fizycznych, chemicznych i biologicznych na zdrowie ludzi.

Bieżący nadzór sanitarny obejmuje kontrolę przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, dotyczących:

- higieny środowiska, a zwłaszcza wody do spożycia, czystości powietrza atmosferycznego, gleby, wód i innych elementów środowiska w zakresie ustalonym w odrębnych przepisach,
- utrzymania należytego stanu higienicznego nieruchomości, zakładów pracy, instytucji, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, dróg, ulic oraz osobowego i towarowego transportu kolejowego, drogowego, lotniczego i morskiego,
- warunków produkcji, transportu, przechowywania i sprzedaży żywności oraz warunków żywienia zbiorowego,
- nadzoru nad jakością zdrowotną żywności,
- warunków zdrowotnych produkcji i obrotu przedmiotami użytku, materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, kosmetykami oraz innymi wyrobami mogącymi mieć wpływ na zdrowie ludzi,
- warunków zdrowotnych środowiska pracy, a zwłaszcza zapobiegania powstawaniu chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy,

URZĄD DOZORU TECHNICZNEGO

Urząd Dozoru Technicznego jest centralnym organem administracji państwowej realizującym działania, w zakresie ustalonym w ustawie, zmierzające do zapewnienia bezpiecznego funkcjonowania urządzeń technicznych [Q 007].

Urząd Dozoru Technicznego podlega Ministrowi Przemysłu. Oprócz niego działają jeszcze specjalistyczne organy dozoru technicznego, jak:

- Transportowy Dozór Techniczny, który podlega ministrowi właściwemu do spraw transportu.
- Wojskowy Dozór Techniczny, który podlega Ministrowi Obrony Narodowej.

Zakres działania Urzędu Dozoru Technicznego

Dozór techniczny jest wykonywany przez jednostki dozoru technicznego. Wykonywanie dozoru technicznego przez jednostki dozoru technicznego nie zwalnia projektujących, wytwarzających, eksploatujących, naprawiających i modernizujących urządzenia techniczne od odpowiedzialności za jakość i stan tych urządzeń, mające wpływ na ich bezpieczną pracę, zgodnie z przepisami o dozorcze technicznym i przepisami szczególnymi.

Dozór techniczny nad urządzeniami technicznymi jest wykonywany w formie:

- 1) dozoru technicznego pełnego,
- 2) dozoru technicznego ograniczonego,
- 3) dozoru technicznego uproszczonego.

Urządzeniami technicznymi, w rozumieniu przepisów o dozorcze technicznym, będą urządzenia, które mogą stwarzać zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego oraz mienia i środowiska wskutek:

- rozprężenia cieczy lub gazów znajdujących się pod ciśnieniem różnym od atmosferycznego,
- wyzwolenia energii potencjalnej lub kinetycznej przy przemieszczaniu ludzi lub ładunków w ograniczonym zasięgu,
- rozprzestrzeniania się materiałów niebezpiecznych podczas ich magazynowania lub transportu.

Do zakresu działania Dozoru Technicznego należy:

- uzgadnianie dokumentacji urządzeń technicznych w zakresie zgodności z przepisami o dozorcze technicznym i warunkami dozoru technicznego,
- przeprowadzanie kontroli określonych materiałów i elementów przeznaczonych do budowy i naprawy urządzeń technicznych,
- przeprowadzanie badań technicznych urządzeń przed wydaniem decyzji zezwalającej na eksploatację lub dopuszczającej do obrotu,
- prowadzenie ewidencji urządzeń technicznych,
- ustalanie formy dozoru technicznego,

- prowadzenie postępowania w sprawach:
 - uprawnień do wytwarzania materiałów i elementów stosowanych do budowy i naprawy urządzeń technicznych,
 - uprawnień do wytwarzania urządzeń technicznych,
 - uprawnień do dokonywania napraw urządzeń technicznych,
 - zezwalania na eksploatację urządzeń technicznych,
 - wstrzymywania eksploatacji urządzeń technicznych, wycofywania urządzeń z obrotu i wstrzymywania ich wytwarzania,
 - dopuszczania urządzeń technicznych do obrotu,
 - zawieszania lub wycofywania uprawnień do wytwarzania materiałów, elementów lub urządzeń technicznych w wypadkach określonych w art. 8 ust. 4 ustawy,
 - wyrażania zgody na dokonywanie przeróbek urządzeń technicznych,
 - wydawania decyzji administracyjnych,
 - wydawania upoważnień pracownikom jednostek gospodarki społeczno-nej do wykonywania określonych czynności z zakresu dozoru technicznego,
 - wykonywania badań i kontroli stanu urządzeń technicznych,
 - sprawdzania kwalifikacji osób wytwarzających, obsługujących, konserwujących i naprawiających urządzenia techniczne, potwierdzane wydaniem zaświadczeń uprawniających, wymaganych odrębnymi przepisami,
 - wykonywania kontroli nad przestrzeganiem przepisów dozoru technicznego oraz norm i zasad z zakresu bezpiecznej pracy urządzeń technicznych,
 - uzgadniania programów szkolenia osób projektujących, wytwarzających, obsługujących i konserwujących urządzenia techniczne,
 - prowadzenia doradztwa w zakresie bezpiecznej pracy urządzeń technicznych.

Dozorowi Technicznemu podlegają:

- urządzenia ciśnieniowe, w których są zawarte są ciecze lub gazy pod ciśnieniem różnym od atmosferycznego, jak:
 - kotły parowe o pojemności większej niż 2 dm^3 , przeznaczone do wytwarzania pary z cieczy energetycznej z użyciem ciepła uzyskanego w drodze reakcji egzotermicznych lub z energii elektrycznej,
 - szybkowary ciśnieniowe,
 - kotły cieczowe o pojemności większej niż 2 dm^3 przeznaczone do podgrzewania cieczy bez zmiany jej stanu skupienia, z użyciem ciepła uzyskiwanego z paliwa w wyniku reakcji egzotermicznej lub z energii elektrycznej, z wyjątkiem kotłów cieczowych w instalacjach systemu otwartego,
 - zbiorniki stałe dla których iloczyn nadciśnienia i pojemności jest większy niż $50 \text{ barów} \times \text{dm}^3$, a nadciśnienie jest wyższe niż 0,5 bara, przeznaczone do magazynowania cieczy lub gazów albo prowadzenia w nich procesów technologicznych, z wyjątkiem grzejników i nagrzewnic powietrza, zbiorników w instalacjach ziębniczych o iloczynie nadciśnienia i pojemności nie większym niż $300 \text{ barów} \times \text{dm}^3$, zbiorników w instalacjach chłodniczych z rur o średnicy nie większej niż DN 25 z kolektorami i rozdzielaczami

- czami o pojemności każdego z nich nie większej niż 100 dm^3 i przekroju nie większym niż 2 dm^2 oraz zbiorników stanowiących obudowy urządzeń elektrycznych, przewodów energetycznych i telekomunikacyjnych,
- zbiorniki przenośne – zmieniające miejsce między napełnieniem a opróżnieniem – o pojemności większej niż $0,35 \text{ dm}^3$ i nadciśnieniu wyższym niż $0,5 \text{ bara}$, przeznaczone do magazynowania lub transportowania cieczy lub gazów, z wyjątkiem pojemników aerozolowych jednorazowego użytku i pojemników przeznaczonych do transportu i dystrybucji napojów gazowanych, dla których iloczyn nadciśnienia i pojemności jest nie większy niż $500 \text{ barów} \times \text{dm}^3$, a nadciśnienie jest nie wyższe niż 7 barów ,
 - zbiorniki na gaz skroplony lub sprężony, służące do zasilania silników spalinowych w pojazdach,
 - zbiorniki, w tym cysterny, do przewozu materiałów niezaliczonych jako niebezpieczne, które są pod ciśnieniem napełniane, opróżniane lub przewożone, dla których iloczyn nadciśnienia i pojemności jest większy niż $50 \text{ barów} \times \text{dm}^3$, a nadciśnienie jest wyższe niż $0,5 \text{ bara}$,
 - wytwornice acetylenowe stałe i przenośne, przeznaczone do wytwarzania acetylenu w wyniku reakcji chemicznej między wodą i węglikiem wapnia, oraz zasobniki węgla wapnia, zbiorniki acetylenu, przeznaczone do magazynowania, schładzania i osuszania, i rurociągi technologiczne acetylenu wraz z osprzętem, przeznaczone do transportu acetylenu w obrębie instalacji, niezależnie od średnicy nominalnej DN,
 - rurociągi pary łączące kocioł z turbogeneratorem,
 - rurociągi przesyłowe i technologiczne, w części stanowiącej urządzenia techniczne w rozumieniu przepisów o dozorcze technicznym, do materiałów niebezpiecznych o właściwościach trujących, żrących i palnych pod nadciśnieniem wyższym niż $0,5 \text{ bara}$ i średnicy nominalnej większej niż DN 25 wyprodukowane lub przebudowywane po dniu wejścia w życie rozporządzenia, przeznaczone do:
 - gazów sprężonych, gazów skroplonych, gazów rozpuszczonych pod nadciśnieniem, par oraz tych cieczy, dla których nadciśnienie pary przy najwyższej dopuszczalnej temperaturze jest wyższe niż $0,5 \text{ bara}$,
 - cieczy, których nadciśnienie pary przy najwyższej dopuszczalnej temperaturze jest niższe niż $0,5 \text{ bara}$ oraz iloczyn nadciśnienia dopuszczalnego cieczy i średnicy nominalnej rurociągu DN jest większy niż $2000 \text{ barów} \times \text{mm}$,
 - zbiorniki bezciśnieniowe i zbiorniki ciśnieniowe o ciśnieniu nie wyższym niż $0,5 \text{ bara}$, przeznaczone do magazynowania materiałów niebezpiecznych o właściwościach trujących lub żrących oraz do magazynowania materiałów ciekłych zapalnych, których prężność pary w temperaturze 50°C nie jest większa niż 3 bary , a temperatura zapłonu nie wyższa niż 61°C z wyjątkiem zbiorników w instalacjach zasilania silników spalinowych pojazdów i zbiorników o pojemności nie większej niż 1000 dm^3 ,

- zbiorniki, w tym cysterny, do przewozu materiałów niebezpiecznych, dopuszczone na podstawie przepisów odrębnych, z wyłączeniem zbiorników ładunkowych, będących integralną częścią konstrukcji statku żeglugi śródlądowej i objętych nadzorem technicznym instytucji klasyfikacyjnej,
- duże pojemniki do przewozu luzem materiałów niebezpiecznych (DPPL) określone w przepisach odrębnych,
- urządzenia do napełniania i opróżniania zbiorników transportowych,
- maszyny służące do przemieszczania osób lub ładunków w ograniczonym zasięgu:
 - wciągarki i wciągniki,
 - suwnice,
 - żurawie,
 - układnice,
 - dźwigniki (podnośniki), w tym systemy do parkowania samochodów, z wyjątkiem dźwigników stanowiących wyposażenie pojazdów, dźwigników do pochylania stołów technologicznych i dźwigników przenośnych z napędem ręcznym,
 - wyciągi towarowe,
 - wyciągi statków,
 - podesty ruchome,
 - urządzenia dla osób niepełnosprawnych,
 - schody i chodniki ruchome,
 - przenośniki okrężne kabinowe i platformowe,
 - wózki jezdniowe podnośnikowe z mechanicznym napędem podnoszenia,
- dźwigi do transportu osób lub ładunków, dźwigi budowlane i dźwigi towarowe małe,
- dźwignice linotorowe,
- przenośniki kabinowe i krzeselkowe o ruchu obrotowym, przeznaczone do celów rekreacyjno-rozrywkowych,
- urządzenia techniczne służące do przemieszczania kontenerów przy pracach przeładunkowych,
- urządzenia załadowcze, wyładowcze lub podające ładunki w ciągach technologicznych przeładowczych,
- układarki do układania torów, wypornice, żurawie i korektory położenia służące do zawieszania i regulacji sieci trakcyjnej,
- przeciągarki pojazdów szynowych,
- osobowe i towarowe koleje linowe,
- wyciągi do przemieszczania osób w celach turystyczno-sportowych,
- pomosty ruchome z zespołami napędowymi w przystaniach promowych.

Zopnik Kondratow